

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XLI. Exultatio provinciarum, & largitiones Constantini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

morum affectu eum exceperere. Et cuncti tam viri quam mulieres cum liberis & infinita famulorum multitudine, illum Liberatorem, Servatorem ac bonorum Auctorem, incredibili clamore quem nemo cohibere poterat appellabant. Verum ille pietatem in Deum quasi insitam sibi atque innatam gerens, nec huiusmodi acclamationibus, nec laudibus elatus est. Sed cum Dei auxilium sibi adfuisse probè intelligeret, illico victoriæ Auctori gratiarum actionem supplex rependit.

CAPUT XL.

De Constantini statuacrum tenente, & de eius inscriptione.

ET clarâ voce ac titulorum inscriptionibus, salutare signum cunctis hominibus annuntiavit: hoc tropæo in medio urbis regiæ adversus hostes erecto, atque hoc salutari signo quod Imperii Romani ac totius orbis præsidium est, literarum notis nunquam interituris inciso. Statim ergo sublimem hastam in modum crucis, sub manum statuae suæ in celeberrimo urbis loco poni iussit, & huiusmodi inscriptionem Latino sermone subijci: *Hoc salutari signo quod veræ virtutis argumentum est, vestram urbem tyrannica dominationis iugo liberatam servavi. Senatui Populo Romano in libertatem asserto pristinum decus nobilitatis splendoremque restitui.*

CAPUT XLI.

Exultatio provinciarum, & largitiones Constantini.

IN hunc modum Dei amantissimus Imperator victricis crucis confessionem præ se ferens, Filium Dei Romanis liberè atq; ingenuè prædicavit. Et cuncti qui urbem incolebant, tam Senatus quam populus, utpote acerba & tyrannica dominatione liberati, respirare quodammodo & purioris lucis radiis perfui sibi videbantur, atque in novam quandam vitam renasci. Gentes quoq; universæ quotquot occidentali Oceano terminantur, pristinis malis liberatæ, festos dies cum omni hilaritate celebrabant: Constantinum victorem, Dei amicum, de omnibus bene meritum conti-

αὐταῖς ψυχαῖς, μέλ' ἐν φημιῶν καὶ ἀπὸ χαρᾶς ὑπεδέχοντο ὅμοι' αἱ δὲ ἀμαρταναιεῖς ὡς παῖσις οἰκετῶν μυριοὶ πλήθυσαν, τρωτὴν αὐτὸν, σωτῆρά τε καὶ ἐνεργετὴν βασιλέα ἀγέτοισι ἐπέφωνεν. ὁ δ' ἐμφύον τὴν εἰς τὸ Θεὸν ἐυσέβειαν κεκλημένον, μὴ ἐπιτεροβοαῖς χαυνόμενον, μὴτ' ἐπαίεσθαι ἐπαίνοισι. τ' δ' ἐκ Θεοῦ σωτηριῶν βασιλέας, ἐν χαλεπήριον ἀπέδιδε καὶ αὐτὴν εὐχὴν πρὸς τὴν νίκης αἰτίω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ.

Περὶ ἀνδριάντος αὐτοῦ, σταυρὸν κατέχοντος, καὶ τῆς ἐπιγραφῆς.

ΓΡΑΦῆτε μεγάλην καὶ σήλαις, ἀπασιν ἄνθρωποις τὸ σωτήριον ἀνεκνήρητο σημεῖον τῇ βασιλευσῇ πόλει μέγα τροπαιὸν τῶν πολεμίων ἐγείρας. διαρρήδην ἀνεξαλείπτους ἐγχαράξας τύποις, σωτῆρα τετυσημένον τῷ Ῥωμαίων δαρκῆς καὶ τῇ βασιλείας φυλακῇ. ἀντίκα δ' αὐτοῦ τὸν δόρυ σταυρῶν καὶ ὑποχείρα ἰσχυροκόνοσ' ἐν ἀνδριάντι κατεργασμένης, τῇ Ῥώμῃ δὲ δημοσευμένῃ ἐν τόπῳ σταυροῦ, αὐτὴν δὲ ταύτῃ τὴν γραφὴν, Ῥωμαῖοι ἐγχαράξαι τῇ Ῥωμαίων ἐγκελευέσθαι. τούτῳ τῷ σωτηριῶνδε σημεῖῳ πρὸς αὐτοὺς χωρὶς ἀνδρίας, τὴν πόλιν ὑμῶν ζυγοῦ τυρανικοῦ διασωθεῖσαν, ἡλευθέρωσα. ἐπ' αὐτῇ σύγκλησιν ὡς τὸν δῆμον Ῥωμαίων, τῇ δὲ ἐπιφανείᾳ καὶ λαμπρότητι ἐλευθερωσάμενην ἀποκαλέσῃσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ.

Εὐφροσύνη κατὰ τὰς ἱεραρχίας, ὡς Ῥωμαῖοι καὶ ἑσπερίοι.

Ο μὲν οὖν Θεοφιλὴς βασιλεὺς ὡς νικητοῖς σταυρῶν ὁμολογία λαμπρὸς ὢν, σὺν παρρησίᾳ πολλῇ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ Ῥωμαίοις αὐτοῖς γνώριμον ἐποίησε. πάντες δ' ἀθρόως οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες, αὐτὸν ἐκλήτω καὶ δῆμων πλήθυσαν, ὥσπερ παῖδες καὶ τυραννικῆς ἀναπνεύσαντες διωσάμενοι, φωτὸς ἀπολαύειν ἐδόκην καθαρωτέρῃ ζωῇ, καὶ νεοῦ βίου παλινγενεῖαν μέλειν. ἔθνη τε πάνθ' ὅσα ὠκεανὸς τὸν δούνα ἤλιον ἀειωρεῖτο, τῶν πρὶν σκυχόντων κακῶν ἡλευθερωμένα, πανηγυρικοῖς φαιδραῖς ἐνευφραίνοντο, τὸν καλλιστό-

τὸν θεοσεβῆ. τὸν κοινὸν εὐεργέτην, ἀνυμνεῖται
 διέτελεν. Φωνή τε μία καὶ ἐν στόματι, κοινὸν ἀ-
 γαθὸν ἀνθρώποις ἐκ θεοῦ χάρις. οἱ πάντες
 Κωνσταντῖνον ὡμολόγησαν. Πλάμψα κήπητος
 ἡ βασιλικὸν ἀπανταχῇ γραμμά. τοῖς μὲν
 τὰς ὑπαρξείας ὑφαρπαγῇ τὴν τῆς οἰκείων
 ἀπώλυσιν δωρεῶν. τὰς δ' ἀδικον ἐξορίαν
 ὑπαμεινῶν, ὅππας σφῶν ἀνακαλεῖν
 ἐστὶν. ἡλευθέρω τε καὶ δεσμῶν, παντός τε κιν-
 δυνος καὶ δέους. τὰς ὑπὸ τῆς τυραννικῆς ὁμότητος
 τῆς τοῖς ὑποδεδωλημένους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΒ΄.

Ἐπισκόπων τιμαί, καὶ ἐκκλησιῶν οἶκοςδομαί.

Βασιλεὺς δ' αὐτὸς τὰς θεῶν λειτουργίας
 συγκαλῶν, θεραπείας καὶ τιμῆς τῶν ἀν-
 τιστοιχῶν. ἐργοῖς ἐλόγοις τὰς ἀνδρας ὡσα-
 νείτω. αὐτῶν θεῶν καθιερωμένους, φιλοφρονέ-
 μενος. ὁμοπατέροι δὴ τα σιωπῇσαν ὡπῶν, ἀν-
 δρες. ἐντελείς μὲν τῇ θεῇ χάριτος ὁφθῶναι
 ἀεὶ ὁλοῇ, ἀλλ' ἔτοιχοι. αὐτῶν νενομισμένοι.
 ὅτι μὴ τὸν ὁράμενον τοῖς πολλοῖς ἀνθρώπων,
 τὸν Θεὸν ὃ ἐποπτεύειν ἐδόκει. ἐπήγετο δ' αὐτὸς
 καὶ ὅποι ποτε σέλλοιτο πορείαν. καὶ τῶν τὸν
 θεραπευόμενον πρὸς αὐτῶν, δεξιὸν ὡπῶν πα-
 ρέειν. πετιόμενος. καὶ μὴν καὶ ταῖς ἐκκλησίαις
 θεῶν πλυσίας τὰς παρ' ἑαυτῶν παρέχεν
 ἐπιχειρίας. ἐπαύξων μὲν καὶ εἰς ὑψὺ αἰσῶν
 τὰς ἐκκλησίας οἴκους. πλείους δ' ἀναθήμασι
 τάσεμνα τῶν τῶν ἐκκλησίας καθηγιασμένων
 Φαυρῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΓ΄.

Περὶ τῆς τοῦ πόντου ἐπιγραφῆς Κωνσταντῖνου.

Πάντοιας τε χρημάτων διαδόσεις τοῖς
 εὐδοῖσι ποιεῖται. τῶν δ' ἐκτός
 καὶ τοῖς ἐξωθεν αὐτῶν πορευοῖσι. Φιλάνθρω-
 πον καὶ εὐεργετικὸν παρέχων ἑαυτὸν, τοῖς
 μὲν ἐπ' ἀγορᾶς μέλαιτῶσιν οἰκτοῖς τισι καὶ
 ἀπερριμμένοις, καὶ χρημάτων μόνον εἰς γέ-
 νους ἀναγκαίας τροφῆς, ἀλλὰ καὶ σκέπης
 ἐσθήματος. ὅσῳ σώματος ἀπορροῖ. τοῖς δ' εὖ μὲν
 ταπείνωτα γεγονόσι, βίβη δ' μεταβολῇ δυσ-
 χήσας, δαψίλες ἐκείας παρέχε τὰς χορη-
 γίας βασιλικῶν γέτο φρονήματι μεγαλοπρε-
 πῆς τὰς εὐποίας τοῖς ἔτι εἰς χεῖρας παρέχων,

B

CAPUT XLII.

Honores Episcopis delati, & Ecclesiarum
 extrucliones.

Porro ipse Imperator ministros Dei
 à se convocatos, omni obsequio at-
 que honore prosequabatur; eos utpote
 Deo quem colebat consecratos, non
 verbis modo, verum etiam factis huma-
 niter excipiens. Proinde mens ipsius
 adhibebantur homines, externo qui-
 dem habitu ac vestitu despicabiles: sed
 quos ille minimè despicabiles judica-
 bat: quippe qui non externam homi-
 nis speciem quæ oculis subiecta est, sed
 Deum ipsum introspeceret. Adhuc
 quocumque iter faceret, eos secum de-
 ducebat; Deum quem illi colerent, ob
 id etiam propitium sibi adfore pro-
 certo habens. Quinetiam Ecclesiis Dei
 plurima ex thesauris suis beneficia sub-
 ministravit; partim sacras ædes ampli-
 ficans & in sublime erigens; partim au-
 gusta Ecclesiarum factaria plurimis do-
 nariis exornans.

CAPUT XLIII.

De Constantini in pauperes beneficentia.

Variis deniq; pecuniarum divisio-
 nibus egentium inopiam suble-
 vans. Extraneis præterea qui ipsum ad-
 ierant, humanum se ac liberalem præbe-
 bat. Ac miseris quidem illis & abjectis
 qui in foro mendicant, non pecunias so-
 lum & alimenta ad victum necessaria, sed
 etiam vestem ad tegendam corporis
 nuditatem suppeditari iussit. Illis verò
 qui cum ingenui atq; opulenti prius ex-
 stitissent, postea mutata sorte in extre-
 mas calamitates inciderant, largiora vi-
 tæ subsidia commodavit. Prorsusq; regio
 animo magnifica quædam munera in e-
 iusmodi homines conferens, aliis agros
 Hhh iij